

Prof. dr hab. Janina Rudnicka
Dziedzina sztuki plastyczne, dyscyplina sztuki piękne
Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku
Wydział Rzeźby i Intermediów
dnia 15 września 2017 roku

**Ocena dorobku artystycznego oraz rozprawy doktorskiej mgr Michała HYJKA
pod tytułem:**

**„Czarna Perła. Implementacja układów elektronicznych w rzeźbie z małopolskich kamienic.
Wpływ lokalnych sieci danych cyfrowych na jakość odbioru dzieła sztuki”
sporządzona w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki plastyczne,
w dyscyplinie sztuki piękne, wszczętym przez Radę Wydziału Rzeźby
Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie**

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie Wydział Rzeźby, pismo z dnia 20 lipca 2017 roku informujące o powołaniu przez Radę Wydziału Rzeźby na recenzenta rozprawy doktorskiej oraz oceny dorobku artystycznego Pana **mgr Michała HYJKA** (nr pisma WR-520-2/14).

Do zlecenia dołączono dokumentację złożoną przez doktoranta:

1. Dokumentacja techniczna i fotograficzna artystycznej części pracy doktorskiej;
2. Opis w języku polskim (nie dołączono opisu w języku angielskim);
3. Dokumentacja dorobku artystycznego (portfolio);
4. Życiorys i informacja o osiągnięciach artystycznych (osiągnięciach twórczych);

Dane doktoranta

W roku 2006 Pan **mgr Michał HYJEK** rozpoczął jednolite studia magisterskie na kierunku *Wzornictwo* na Wydziale Projektowania Form Przemysłowych w Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. Po roku edukacji na kierunku *Wzornictwo* zweryfikował profil swoich zainteresowań i rozpoczął studia I stopnia na kierunku *Intermedia* na Wydziale Intermediów w Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. Od roku 2010 po uzyskaniu dyplomu licencjata nie zmieniając już swoich zainteresowań, kontynuował studia II stopnia na kierunku *Intermedia* na tym samym Wydziale. Pracę magisterską pt. "*Pasaż Małp*" przygotował pod opieką profesora Antoniego Porczaka w ramach pracowni Działań Medialnych na Wydziale Intermediów Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie. Dyplom magistra obronił w czerwcu 2012 roku.

W tym samym roku pan **mgr Michał HYJEK** rozpoczął stacjonarne studia doktoranckie w dziedzinie sztuk plastycznych dyscyplinie sztuki piękne prowadzone na Wydziale Intermediów Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie w ramach struktury organizacyjnej Środowiskowych Studiów Doktoranckich. Opiekę artystyczną i naukową nad pracą doktorską podjął profesor Antonii Porczak.

RECENZJA

1. Ocena dorobku artystycznego (§ 12 ust. 2 pkt 2 Rozporządzenia)

Przedstawiona dokumentacja dorobku artystycznego wskazuje, że zainteresowania mgr **Michała HYJKA** koncentrują się wokół sztuki o charakterze prospołecznym, angażującej odbiorcę i poszerzającej spektrum odbioru dzieła poprzez korzystanie z lokalnych sieci danych cyfrowych, które to opierając się na mobilnych systemach nadawczych, wykluczają płatne i inwigilujące sieci globalne. Oprócz prób rekonfigurowania przestrzeni miejskiej poprzez interakcje z innymi użytkownikami sieci, doktorant tworzy filmy i instalacje multimedialne.

Z pewnością wpływ na charakter podejmowanych przez doktoranta artystycznych działań ma ukończenie w Liceum Ogólnokształcącym klasy o profilu matematyczno fizycznym, a także roczne studia na kierunku *Wzornictwo* na Wydziale Projektowania Form Przemysłowych. Fakt, że mgr **Michał HYJEK** wybrał w liceum klasę o profilu matematyczno fizycznym wskazuje, że na początkowym etapie edukacji główną domeną Jego zainteresowań były nauki ścisłe. Można domniemywać, że decydując się na pierwsze studia na kierunku *Wzornictwo* zakładał, że nabytą w liceum wiedzę z zakresu nauk technicznych wykorzysta w dyscyplinie sztuki projektowe a nie w dyscyplinie sztuki piękne. Przyjazd na studia do Krakowa, roczna edukacja na kierunku *Wzornictwo*, kontakt ze środowiskiem artystycznym i możliwość poznania rozwijających się w sztuce nowych nurtów, także tych na pograniczu sztuki i nauk technicznych pozwoliły panu **Michałowi HYJKOWI** zweryfikować początkowe zawodowe plany. Ostatecznie swoje artystyczne zainteresowania, informatyczną wiedzę i techniczne zdolności rozwinął na kierunku *Intermedia*. Wspomniane matematyczne i techniczne predyspozycje doktoranta były i są nadal niezbędne przy konstruowaniu interaktywnych obiektów, na których głównie w ostatnich latach skupił swoją uwagę. Zakładam, że w przypadku wyboru na etapie liceum innej ścieżki edukacyjnej działania artystyczne proponowane przez mgr **Michała HYJKA** miałyby dzisiaj zupełnie odmienny wymiar.

Ostatnie cztery lata poszukiwań artystycznych czyli przekrój czasowy pomiędzy 2012 a 2016 rokiem miały bezpośredni wpływ na kształt przedstawionej pracy doktorskiej. Założeniem zaplanowanych badań i działań intermedialnych było znalezienie rozwiązań z zastosowaniem lokalnych sieci danych cyfrowych oraz poddanie analizie ich wpływu na odbiór dzieła sztuki. Każda z kolejnych wykreowanych przez doktoranta prac wyzwałała w nim potrzebę nowych modyfikacji w proponowanym przekazie wizualnym, a ilość osób logujących się do proponowanego systemu informatycznego utwierdzała go w celowości konstruowania następnych interaktywnych obiektów.

We wspomnianym czteroletnim okresie pan **Michał HYJEK** stworzył jedenaście instalacji interaktywnych, które wpisały się w proces badawczy zmierzający do dzieła finalnego, którym jest aktualnie prezentowana praca doktorska pt. *Czarna Perła. Implementacja układów elektronicznych w rzeźbach z małopolskich kamienic. Wpływ lokalnych sieci danych cyfrowych na jakość odbioru dzieła sztuki*"

Jej upublicznienie poprzedzone było wymienionymi poniżej działaniami, które podaje w chronologicznym porządku według wykazu podanego przez doktoranta:

1. Pole informacyjne - 2012 rok;
2. Goethe Guerilla - 2012 rok;
3. Pasaż Czerwonych Małp - 2012 rok;
4. Herzedes - 2013 rok;
5. Przetrwalnik - 2013 rok;
6. Sopot Przetrwalnik - 2013 rok;
7. Legginsy i wystawa pokaz mody w Telpodzie - 2014 rok;
8. Interaktywne Kafle - 2015 rok;
9. Najcenniejsza Perła na świecie - 2015 rok;
10. Interaktywne Tipi - 2016 rok;
11. Łuk informacyjny - 2016 rok;

Zestaw ten nie obejmuje pracy pt. „La' Puf - Wzdychająca Pufa”, prezentowanej w formie wzdychającej do odbiorcy szkatułki na precjoza o wymiarach 50x40x40cm powstałej w 2010 roku. Dzieło to nie znalazło się w wykazie, prawdopodobnie dlatego gdyż nie korzystało z lokalnych sieci danych cyfrowych. Wspominam o tej pracy ponieważ według załączonej dokumentacji była to pierwsza interaktywna instalacja pana **Michała HYJKA**, która rozpoczęła proces poszukiwań formy dla obrazowania dialogu przebiegającego w czasie rzeczywistym pomiędzy odbiorcą (interaktorem) a artefaktem. W przypadku wypełnionej czujnikami, dekoracyjnej szkatułki pan **Michał HYJEK** nie był już jedynym twórcą dzieła, gdyż dziełem nie było już samo pudełko lecz także proces jego interakcji z odbiorcą.

Od tego momentu wszystkie kolejne realizacje mgr **Michała HYJKA** z zastosowaniem fal radiowych krótkiego zasięgu uwzględniają proces interaktywności w końcowym odbiorze dzieła. Dla przybliżenia zakresu podjętych przez doktoranta badań i poszukiwań artystycznych przytaczam cztery wybrane działania wymienione w powyższym zestawie, które w mojej ocenie miały istotny wpływ na ostateczny charakter dzieła, czyli prezentowaną pracę doktorską.

1. Goethe Guerilla - 2012 rok; Instalacja Interaktywna składająca się z dwunastu betonowych płaskorzeźb będących zminiaturyzowaną kopią kołatki z XVII-wiecznej kamienicy usytuowanej przy Rynku Głównym w Krakowie. Na policzkach i czole małp kołatek zostały umieszczone napisy sugerujące włączenie Wi-Fi o nazwie *Guerilla*. Na przeciwko każdej rzeźby zainstalowany został serwer pozwalający na przesyłanie informacji, które użytkownik bez opłat, bez użycia Internetu i zbędnych aplikacji oraz ograniczeń ilościowych mógł pobierać na temat rzeźby, jej kontekstu względem miejsca oraz szczegółów akcji.

Działanie to oprócz promowania architektury starego miasta aktywizowało przechodniów i zachęcało do poszerzenia informacji o mieście drogą transferu danych cyfrowych. Doktorant zauważył, że *"pozostawienie obrazów na murach budynków posiadających swoją historię za pomocą sprayu, wyklejanki plakatowej itd. mija się z celem. Zabytkowa część Krakowa, w*

której działa potrzebuje bardziej subtelnych, pozornie nie inwazyjnych fizycznie metod ekspresji podczas pokazywania prac w przestrzeni publicznej a sama idea grafitti powstała na ruinach bloków młodych budowli, które nie posiadały żadnego kontekstu, były jak biała kartka do zapelnienia."

Począwszy od tej pracy, użyta w instalacji kopia kołatki z zatopionymi chipami stała się obiektem symbolicznym, łączącym świat realny z wirtualnym. W świecie realnym kołatka w swym zastosowaniu pełni funkcję komunikacyjną pomiędzy rozdzielonymi przez drzwi strefami. Służy przybyszom do poinformowania o nadejściu, by następnie uruchomić proces wyczekiwania na komunikat zwrotny przybierający formę gestu zapraszającego do wnętrza. W przypadku pracy pana **Michała HYJKA** wprawienie w ruch kołatki czyli moment fizycznego dotknięcia drzwi następuje za pośrednictwem fal radiowych krótkiego zasięgu, gest zaproszenia obrazuje komunikat na ekranie o udanym zalogowaniu do lokalnej sieci, natomiast dialog, który zwyczajowo jest dwukierunkową wymianą myśli przebiega w tej pracy tylko jednokierunkowo tzn. poprzez transfer danych pomiędzy zatopionym w obiekcie chipem NFC (Near Field Communication) a posiadany przez przybysza urządzeniem. Zmianie uległo też odwiedzane terytorium, z realnego na wirtualne środowisko, z tego posługującego się głównie dwukierunkowym werbalnym przekazem na jednokierunkowy komunikat cyfrowy niematerialnej informacji. Mamy tutaj do czynienia z próbą znalezienia miejsca styku pomiędzy fizycznym terytorium w przestrzeni miejskiej a wirtualnym pejzażem miejskim, dającym odczucie odbiorcy bycia w dwóch lokalizacjach naraz.

2. Pasaż Małp – to kolejna rzeźbiarska instalacja interaktywna z 2012 roku, której głównym motywem artystycznym są płaskorzeźby użyte w instalacji pt. **Goethe Guerilla**. Tym razem pod nazwą *Pasaż Małp* eksponowane są w formie zwartej kompozycji w holu Goethe Instytut jako magisterska praca dyplomowa. Pełnią też tą samą funkcję jak w przypadku instalacji pt. **Goethe Guerilla** czyli zachęcają i pośredniczą w dostępie do darmowych informacji. W tej nowej odsłonie dają możliwość przeczytania rozdziałów książki Benjamina Waltera pt. *Pasaże*. Każda z płaskorzeźb posiada 2 chipy z zaimplementowanymi fragmentami wspomnianego utworu oraz laser emitujący zielony promień. To co wzbogaca zawartość chipów to tło do tekstów czyli fragmenty filmowe nagrane w Krakowie przywołujące skojarzenie z obrazowanymi w książce scenami.

Praca była promowana podczas Konferencji Przemysłu Kreatywnego w Krakowie i prezentowana w Gdańsku na wystawie Najlepsze Dyplomy ASP w Polsce, gdzie otrzymała nagrodę Marszałka Województwa Pomorskiego.

Obie opisane powyżej interaktywne instalacje nawiązują do idei ogólnego dostępu do danych cyfrowych i są przykładem połączenia klasycznej rzeźby (płaskorzeźby autorstwa Stanisław Zaisla i Ferdinand Naxa) z nowoczesną technologią przesyłu danych powszechnie dostępną społeczeństwu. Podsumowaniem zrealizowanych instalacji interaktywnych pt. **Goethe Guerilla** i pt. **Pasaż Małp** są zebrane przez pana **Michała HYJKA** wnioski które jednoznacznie dowodzą, że *"urządzenia elektroniczne dające dostęp do danych cyfrowych pozwalają wpływać na długość oraz intensywność obcowania z artystycznymi wytworami"*. Doktorant analizując reakcje użytkowników powyższych instalacji zauważył, że ilość informacji dostępnych za pośrednictwem smartfona wpływa na długość spędzonego przy

interaktywnym obiekcie czasu, co oznacza, że udostępnianie tą drogą sprofilowanych danych wzmacnia interakcję użytkownika z dziełem sztuki i chęć go poznania.

3. Legginsy - mobilna instalacja z 2014 rok w formie odzieży sportowej pokrytej autorskimi rysunkami inspirowanymi reliefami z ulicy Olszańskiej w Krakowie. Męskie legginsy z wszytymi kodami NFC stały się ruchomym i przemieszczającym się w przestrzeni miejskiej hiperłączem. Podobnie jak poprzednie prace i ta instalacja jest źródłem informacji, tym razem nie o mieście lub literaturze lecz o znaczeniu antycznych postaci i roli jaką przyjmują w kontekście współcześnie używanych mediów społecznościowych. Męskie legginsy to także odpowiedź na nowoczesny model zdrowego trybu życia i apoteozę wysportowanej sylwety, tym razem męskiej. Ponadto generują dodatkową powierzchnię zaspakajając tym samym potrzebę poszerzenia przestrzeni naszego ciała o kolejne tatuaże. Dotykając smartfonem obszarów pokrytych rysunkami uzyskujemy informacje związane z symboliką wzoru, jednak bez możliwości wpływu na jej zawartość. Pod tym względem praca ta przyniosła przełom w rozważaniach doktoranta o zastosowaniu kodów NFC i przyczyniła się do poszukiwania kolejnych rozwiązań, w których odbiorca otrzyma szansę na zmianę stanu danych cyfrowych i tym samym wpłynie na fizyczny kształt dzieła. Dotychczas informacje przepływały tylko w jednym kierunku, tzn. do odbiorcy, natomiast on sam nie miał narzędzi do ingerowania w stan zapisanych w legginsach danych cyfrowych. Możliwość modyfikacji danych cyfrowych w trakcie używania legginsów doprowadziłaby do zmiany przez nabywcę np. zapisanych treści, koloru odzienia lub rysunku występującego na odzieży.

4., „Najcenniejsza Perła na świecie”- 2014 rok. Instalacja interaktywna w której odbiorca poprzez własny fizyczny ruch czyli poruszanie się w przestrzeni miasta zatrzymuje emitowany przez rzeźbę strumień światła decydując tym samym, które fragmenty książki i w jakiej kolejności chce poznać. W instalacji tej wzmożła się rola decyzyjna odbiorcy a sam obiekt sztuki w kształcie muszli wypełnionej perłą wzbogacił się o element kinetyczny rzucający mobilny snop światła. Jest to kolejna praca o charakterze prospołecznym zlokalizowana w przestrzeni publicznej, będąca interwencją w tkankę architektoniczną miasta i działającą na zasadzie bezpłatnego udostępniania danych zgromadzonych w sieci.

Upublicznienie dzieła odbyło się w Nowohuckim Centrum Kultury w Krakowie, na dachu którego pan **Michał HYJEK** umieścił nadajnik wysyłający sygnał przez prywatną sieć Wi-Fi. Użytkownicy urządzeń mobilnych (telefonów, tabletów, komputerów) wchodząc na plac i łącząc się z siecią zatrzymywali snop światła emitowany przez rzeźbę. W ten sposób otrzymywali dostęp do jednego z rozdziałów książki autorstwa Judith Schallansky pt. *Atlas wysp odległych*. Wyboru fragmentu książki dokonywał sam użytkownik, gdyż to on decydował, w którym miejscu przestrzeni miasta zatrzyma promień rzucany przez perłę.

Reasumując; wymienione powyżej działania koncentrują się poza oficjalną galeryjną przestrzenią i dowodzą, że mgr **Michał HYJEK** szuka możliwości zastosowania nowych technologii, w szczególności prywatnych sieci bezprzewodowych, w pracach artystycznych realizowanych w przestrzeni miejskiej. Ponadto Jego aktywność wpisuje się w poszukiwania nowej formy *street artu* umożliwiającej jej funkcjonowanie w zabytkowych zasobach miasta. Pisząc pracę magisterską w 2012 roku doktorant zwrócił uwagę że: *"Aby zostawić komunikat*

nie trzeba naruszać przestrzeni markerem, czy plakatem - wystarczy powiesić małą kołatkę, w której ukryta jest technologia. Każdy centymetr terytorium jest już czyjąś własnością i tylko sieci bezprzewodowe istnieją jako terra incognita". (cytat z pracy magisterskiej)

Aktualnie postawa ta nie uległa zmianie i pan **Michał HYJEK** formułując wnioski ze swoich działań interaktywnych wpisujących się w przestrzeń miasta stwierdza: *"Następny poziom streetartu. Kiedy umiejętności w rysowaniu, malowaniu, robieniu zdjęć łączą się z technologią nadawania drogą radiową, artysta sztuk wizualnych może w mieście zyskać nową publiczność - przypadkowych przechodniów z ich smartfonami - wystarczy tylko dotknąć dzieła sztuki znajdującego się na ulicy żeby za darmo uzyskać obraz, dźwięk i nie tylko. Ożywiam stare zapomniane zabytki wirtualnymi informacjami."* (cytat z portfolio, pisownia oryginalna)

Przytoczone powyżej przykłady pozwalają stwierdzić, iż doktorant należy do twórców poszerzających obszar sztuki o działania wykraczające poza muzealno galeryjny teren. Dedykowane są one wszystkim odbiorcom a szczególnie tym dotychczas nie partycypującym w odbiorze sztuki np. z powodu braku odwagi przekroczenia progu galerii typu *"white cube"*.

2. Ocena osiągnięć artystycznych i naukowych;

Przy okazji oceny pracy doktorskiej należy zwrócić uwagę na wykaz najważniejszych osiągnięć doktorantka. Zaliczyć do nich należy:

Nagrody, wyróżnienia:

Oprócz stypendiów Rektora Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w 2011, 2012 i 2013 roku, doktorant otrzymał Stypendium Ministra Kultury Narodowej na rok akademicki 2011-2012 oraz w 2014 roku Stypendium w dziedzinie Kultury i Sztuki Prezydenta miasta Bielska-Białej.

Ważnym elementem w karierze zawodowej mającym wpływ na dalszy artystyczny i naukowy rozwój był fakt zakwalifikowania się w 2012 roku na ogólnopolską wystawę pt. Najlepsze Dyplomy ASP w Polsce oraz zdobycie na niej nagrody Marszałka Województwa Pomorskiego. Nagrodzona praca to interaktywna instalacja pt. *"Pasaż Małp"* przygotowana pod opieką prof. Antoniego Porczaka".

Kolejne to:

2013 - Wyróżnienie na Ogólnopolskim Biennale sztuki Młodych Rybie Oko;

2012 - Projekt "Pustka, ruch horyzont", wykorzystujący potencjał przestrzeni miejskiej dla inicjowania zróżnicowanych form aktywności, Festiwal Sztuk Wizualnych Artboom Festival;

2011 - Wyróżnienie oraz III miejsce w międzynarodowym konkursie "Miejsca Miłosza" organizowanym z okazji obchodów roku Czesława Miłosza;

2010 - prezentacja projektu "Peryskop" wykonanego w ramach przedmiotu Archisfera, Artboom Festival 2010;

2009 - laureat konkursu dla młodych twórców Fresh Zone, nagroda – dzika karta na międzynarodowy Festiwal Sztuk Wizualnych Artboom Festival;

2006 - I miejsce w konkursie fotograficznym zorganizowanym przez miesięcznik Informagazine;

Konferencje:

2104 - *Zanikanie, jak prezentować sens zjawiska, które bezpowrotnie minęło*, Bunkier Sztuki;
2013 - *Filozofia technologii*, Wydział Filozofii UJ, Kraków
2013 - Konferencja *Metodyka Intermediów*, Kraków 2013
2013 - *Światowy Kongres Estetyki*, Auditorium Maximum, UJ, Kraków
2013 - *Fragile Cyberartywizm*, Kamienica Lamellich, Mały Rynek
2013 - *Cyberempathy Art Conference*, Bunkier Sztuki, Kraków
2012 - *Przemysły kreatywne*, Krakowski Park Technologiczny;

Wystawy indywidualne:

2014 - "Baszta Mała" Baszta Czarownic - Bałtycka Galeria Sztuki w Słupsku
2014 - "Najcenniejsza perła na świecie" Nowohuckie Centrum Kultury Kraków
2013 - "Powieć wam jak zginął", Bunkier Sztuki, Kraków

oraz prezentacja dorobku artystycznego na kilkudziesięciu wystawach zbiorowych.

Podkreślić należy także fakt, iż z inicjatywy Goethe-Institutu w Krakowie w roku 2012 pan **Michał HYJEK** znalazł się w grupie 9 osób, której efektem działań była seria niezależnych projektów kulturalnych angażujących obszar sztuki, nauk historycznych i społecznych. Konsekwencją tej współpracy była realizacja konstrukcji dla założenia pt. *Bomba Informacyjna* i upublicznienie instalacji interaktywnej w przestrzeni miejskiej Krakowa pt. *Goethe- Guerillia* (Grupa partyzancka).

Przytoczona aktywność artystyczna i naukowa potwierdza umiejętność wykorzystania przez pana **Michała HYJKA** nowych technologii komunikacyjnych do tworzenia unikalnych zjawisk artystycznych. Wszystkie wymienione przykłady osiągnięć, aktywności artystycznej jak i naukowej potwierdzają zaangażowanie i zawodowe kwalifikacje doktoranta, posiadającego wyraźnie zdefiniowane prospołeczne zainteresowania artystyczno-badawcze. Rozumiejąc nowy paradygmat cyberkultury związanej z nowym układem komunikacyjnym, wykorzystuje standardowe aplikacje komunikacji mobilnej (np. smartfony) do kreowania wydarzeń artystycznych opartych na powszechnych dla młodej generacji umiejętnościach i percepcji operacyjnej poszerzając tym samym grono aktywnych odbiorców sztuki.

3. Ocena rozprawy doktorskiej

Pan **mgr Michał HYJEK** jako oryginalne dokonanie artystyczne będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora sztuki wskazał dzieło pt. „*Czarna Perła. Implementacja układów elektronicznych w rzeźby z małopolskich kamienic. Wpływ lokalnych sieci danych cyfrowych na jakość odbioru dzieła sztuki*” przygotowane pod opieką promotora prof. Antoniego Porczaka. Przedłożona praca doktorska składa się z dzieła artystycznego

opatrzonego opisem w języku polskim i angielski (**Art. 13. ust.6**) wykazującego ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy artystycznej.

Ponadto część teoretyczna skupiająca się na uzasadnieniu i opisie prezentowanej pracy doktorskiej poddaje analizie zagadnienia dotyczące pirackich rozgłośni radiowych w Wielkiej Brytanii, zasady oznaczania przestrzeni czyli Wardriving oraz przykłady działań innych artystów wykorzystujących w swej aktywności przepływ danych cyfrowych oparty o mobilne sieci bezprzewodowe. Część teoretyczna zawiera także uzasadnienie oraz opis dokonań doktoranta związanych z poszukiwaniami artystycznymi poprzedzającymi realizację pracy doktorskiej. Rozdział III dostarcza podstawowych informacji, ideowych jak i technicznych na temat zrealizowanej interaktywnej instalacji pt. "*Czarna Perła*". Dodatkowo dokumentację uzupełniają fotografie prezentowanej artystycznej części pracy doktorskiej oraz rysunki techniczne obrazujące mechanizm działania projektu.

Recenzowana praca doktorska jest konsekwencją przeprowadzonych podczas studiów doktoranckich interaktywnych eksperymentów upublicznionych w przestrzeniach miejskich z zastosowaniem technologii zbliżeniowej NFC oraz prywatnej sieci bezprzewodowej. Zdobyte tą drogą doświadczenie zaowocowało skonstruowaniem w formie praktycznej przenośnej walizeczki tzw. *Bomby Informacyjnej*, zapewniającej wygodny i bezpieczny transfer danych cyfrowych drogą radiową na niewielkie odległości. Zwięzłym podsumowaniem zastosowanej przez doktoranta technologii jest cytat Jego autorstwa: "*Bomba Informacyjna to prywatna sieć bezprzewodowa w przestrzeni publicznej. Brak hasła dostępu, darmowe Wi-Fi. Żeby wejść, należy zastukać kołatką w drzwi. Otwierają się one dzięki smartphone'owi i przeglądarce stron internetowych. Dają dostęp do konkretnych danych związanych z miejscem, w jakim znajduje się bomba*".

Cytowane powyżej podsumowanie pierwszego etapu badań nie uwzględnia kontaktu użytkownika z fizycznym obiektem, wpływu odbiorcy na stan cyfrowej transmisji oraz formy informowania o miejscu lub czasie wejścia w interakcję z emitowanymi przez obiekt rzeźbiarski danymi cyfrowymi.

Opierając się na wnioskach zawartych w części opisowej pracy doktorskiej, **mgr Michał HYJEK** powołał do życia nową pracę pt. "*Czarna Perła*", która zakłada wykluczenie komunikacji jednokierunkowej poprzez rozszerzeniem zakresu wykorzystania sprzętu nadawczego pod nazwą *Bomb Informacyjna*.

"*Czarna Perła*" to instalacja interaktywna składająca się z obiektu rzeźbiarskiego wyposażonego w moduł Internet of things, nadajnik danych, aplikację mobilną i czujnik leap motion połączony z punktami NFC. Rozmiar rzeźby: 250X200x160cm

Inspiracją dla formy rzeźbiarskiej jest muszla (koncha) zdobiąca fasady i wnętrza budynków min. w Krakowie. Ważnym kontekstem znaczeniowym użycia przez autora symbolicznego kształtu muszli jest fakt, że "*Koncha umieszczona nad wejściem do kamienicy symbolizowała otwartość domostwa oraz chęć dzielenia się z gośćmi swoimi dobrami. Dodatkowo miała przechowywać i chronić swoją zawartość.*" Uzasadnieniem dla wyboru formy muszli jako głównego elementu interaktywnej instalacji rzeźbiarskiej jest prospołeczna postawa

doktoranta, która zakłada potrzebę dzielenia się wiedzą i przekazywania informacji w przestrzeni publicznej w formie otwartej sieci bezprzewodowej.

Przestrzenny obiekt pt. "Czarna Perła" pełni także rolę flurującą, czyli informuje potencjalnego użytkownika o możliwości pobrania danych. Zjawisko to zobrazowane zostało poprzez wyodrębnienie w rzeźbie elementów tzw. turbin przybierających stan kinetyczny lub statyczny. Mgr **Michał HYJEK** w pracy doktorskiej przypisuje im następującą rolę: *"W instalacji "Czarna Perła" to turbiny służą do oznaczenia przestrzeni publicznej, informując o zachodzących zmianach w cyfrowym świecie. Użytkownik musi tylko dotknąć smartfonem początkowego punktu, a następnie ARIM - interfejs w formie środowiska 3D pozwoli na sterowanie elektromagnesami hamującymi rzeźbę. Zespół turbin flurujących stanowi system przenoszący zmiany w środowisku cyfrowym na przestrzeń publiczną - fizyczną skórę cyfrowej rzeźby, ale zmiany w cyfrowym świecie nie są efektem zbierania danych poprzez czujniki, ale aktywności człowieka. Dane są pobierane ze świata fizycznego, a następnie do niego wracają w zmienionej formie. System zaimplementowany w "Czarnej Perle" pozwala na dwustronną wymianę informacji w przestrzeni publicznej."*

Zasada działania interaktywnej rzeźby wymagająca sprowokowania interakcji związana jest z aktywnością odbiorcy w przestrzeni miejskiej. Proces ten rozpoczyna się: *"W momencie zalogowania się do sieci użytkownika mechanizm wybierający zatrzymuje się i odczytuje pozycje serwo-mechanizmów i w zależności od niej udostępnia konkretne dane. Następuje tutaj zjawisko geolokacji danych cyfrowych, ponieważ od miejsca padania promienia światła na placu zależy dostępność danych w momencie zalogowania się. Sytuacja została tak zaprojektowana, że mechanizm zalogowania zatrzymuje snop. Wybierając sieć oznaczamy swoją obecność w algorytmie i kolejny odwiedzający ma do czynienia ze zmienionymi w nim danymi."*

Przedstawiona powyżej problematyka pracy doktorskiej dotyczy przenikania się przestrzeni realnej i świata wirtualnego oraz sposobu użycia narzędzi sieciowych w celu wzmocnienia i zobrazowania tej interakcji. Doktorant wykorzystuje możliwość nadawania informacji w przestrzeni miejskiej za pośrednictwem fal radiowych (Wi-Fi, kody NFC), a także powszechnie używaną w codziennym życiu, mikroprocesorową technologię zbliżeniową.

Pan mgr **Michał HYJEK** podąża drogą podobną do tej, którą ponad 10 lat temu sformułował Andrzej Gwóźdź - *"Wymazując granice pomiędzy fizycznością a wirtualnością, rzeczywistość hybrydowa dokonuje zarazem wzmocnienia przestrzeni fizycznej, bo sankcjonuje migracje społeczne z Internetu do "realu". Nie jest już wtedy ważne, czy prymarnie jesteśmy w fizycznej przestrzeni miasta, czy też w cyberprzestrzeni - obydwa środowiska bowiem mieszają się ze sobą w taki sposób, iż sieci społeczne powstają jednocześnie w obu lokalizacjach. Dotyczy to rozmaitych strategii używania telefonów komórkowych, na przykład do wieloosobowych gier opartych na lokalizacjach (HRD-Hybrid Reality Games), pozwalających na wykorzystanie przestrzeni miejskich jako planszy do gry, w celu mobilizacji społecznej bądź koordynacji różnych działań w czasie rzeczywistym (np. manifestacji politycznych, jak chociażby Flash mobs) lub bardziej prymarnie do naznaczania i odczytywania za ich pomocą różnych obiektów albo łączności z Wikipedią"*

Obszar działań mgr **Michała HYJKA** lokalizuje się między umiejętnościami dotyczącymi kreowania komunikatu wizualnego nabytymi w ASP w Krakowie a tymi wykorzystującymi wiedzę z zakresu technologii informatycznych pozwalającą na wykorzystanie bezprzewodowych sieci komputerowych w przestrzeniach miejskich. Dlatego praca doktorska pana **Michała HYJKA** rozwija wątki łączące sztukę i technologię, i tym samym wzbogaca działania artystyczne o charakterze interwencji w przestrzeni publicznej o nowe medium jakim jest przepływ danych oparty o zasadę funkcjonowania lokalnych prywatnych sieci. Należy podkreślić, że ważnym elementem poszukiwań artystycznych doktoranta jest zwrócenie uwagi na siłę nowoczesnych technologii mogących w sposób nie interwencyjny uatrakcyjnić formę przekazu informacji historycznych i turystycznych, dostarczając wiedzę dotyczącą obiektów kulturalnych występujących w otaczającej nas przestrzeni, poprzez interaktywne działania artystyczne aktywizujące grupy społeczne. Kreując nowe formy wypowiedzi artystycznej, w których łączy klasyczny warsztat typowy dla sztuk wizualnych z nowymi pojawiającymi się na rynku technologiami, a szczególnie z interaktywną sztuką elektroniczną, intensyfikuje siłę przekazu własnych działań intermedialnych.

4. Konkluzja (ocena spełniania przez rozprawę doktorską warunków określonych w art. 13 ust. 1 ustawy).

Przedstawiona dokumentacja dotycząca procesu pogłębiania wiedzy i doskonalenia umiejętności twórczych w zakresie sztuki potwierdza, że doktorant **Michał HYJEK** jest osobą o ukształtowanej osobowości twórczej, posiadającą określony obszar własnych poszukiwań artystycznych. W ramach przedłożonego doktoratu **zaprezentował oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego oraz wykazał się niezbędną wiedzą**. Dorobek artystyczny i osiągnięcia twórcze pana **Michała HYJKA** stanowią istotny wkład w rozwój sztuki współczesnej.

Niniejszym stwierdzam, że przedstawiona rozprawa doktorska spełnia warunek określonych w art. 13 ust. 1 ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, stawiany kandydatom ubiegającym się o uzyskanie stopnia doktora sztuki.

W związku z powyższym popieram nadanie stopnia doktora sztuki mgr **Michałowi HYJKA** w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne.

.....
Podpis recenzenta